

El Vilar

Sant Boi de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament A 600 metres per pista forestal de la carretera BV-4608, punt quilomètric 2'500

Coordenades:

Latitud: 42.06367
Longitud: 2.15071
UTM Est (X): 429734
UTM Nord (Y): 4657194

Classificació

Número de fitxa 08201 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Normes Subsidiàries de Planejament. 1993
Número inventari Sí, IPA. 23619
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 003A00003
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dl., 22/09/2008 - 02:00

Descripció

El Vilar està situat en un punt elevat al nord del nucli urbà de Sant Boi de Lluçanès i als peus de les primeres pendents del massís dels Munts.

Es tracta d'una masia de grans dimensions, possiblement la més gran de tot el Lluçanès, formada per un gran volum quadrat de planta baixa, primer pis i golfes, amb un volum adossat a l'est que forma una gran galeria i acaba en una petita torre, i nombroses estructures a tot el voltant, delimitant un pati davant les façanes sud i est de l'edifici. Està bastida amb murs de maçoneria de pedra amb cantonades diferenciades amb carreus treballats i estan arrebossats a la façana nord i al volum ampliat. El volum principal està coronat amb una teulada de quatre vessants de la que en sobresurt una petita torre. Aquesta torre està arrebossada, compta amb una finestra a cada costat i serveix per a donar llum a l'escala interior de la masia, ubicada just a sota.

La façana principal, orientada al sud té un pati o lliça tancat al davant, delimitat per nombroses estructures, entre les que hi ha un hort tancat amb murs de maçoneria de pedra a l'extrem sud o un mur de maçoneria de pedra coronat amb merlets esglaonats que tanca el pati per l'oest. L'accés principal es troba en aquest mur i està format amb enormes brancals monolítics de pedra treballada que formen un fals pilar i una llinda monolítica sobre la que hi ha tres grans elements de pedra treballada, parcialment erosionats. Pròpiament a la façana, i a nivell de planta baixa, hi ha un portal emmarcat amb pedra bisellada, tres finestres emmarcades amb pedra motllurada i un gran portal central, emmarcat amb pedra motllurada especialment treballada i amb decoració a la llinda que consisteix en un arc dins el qual hi ha un motiu geomètric circular en relleu i la data inscrita de 1736. A cada costat del portal hi ha un pujador bastit amb maçoneria de pedra. Al primer pis hi ha cinc balcons emmarcats amb pedra motllurada i amb base de pedra motllurada, el central de majors dimensions i amb la pedra més treballada. A nivell de golfes hi ha cinc finestres emmarcades amb pedra motllurada, alguna de les quals conserva l'ampit motllurat. La canalera que corona la façana és de pedra treballada amb decoracions. A la dreta de la façana hi ha el volum ampliat, adossat a l'extrem nord-est del volum principal. Està coronat amb teulada de doble vessant i al seu extrem hi ha una petita torre que sobresurt lleugerament. A nivell de planta baixa hi ha quatre obertures dobles emmarcades amb pedra treballada, formades cada una per una porta i una finestra just a sobre compartint emmarcament, a de l'extrem dret situada sota un volum adossat. Al primer pis hi ha una galeria formada per quatre obertures d'arc rebaixat emmarcades amb pedra treballada, tancades amb vidriera i sustentades amb pilars monolítics de pedra bisellada amb motlures a capitell i base. Al nivell de golfes hi ha una altra galeria de quatre obertures d'arc rebaixat, en aquest cas sense tancament i sense motlures als pilars. A l'extrem dret d'aquest volum hi ha la torre adossada, amb una porta emmarcada amb pedra bisellada a nivell de primer pis que dóna accés a una petita terrassa, una finestra emmarcada amb pedra bisellada al primer pis i tres petites obertures d'arc de mig punt sota teulada.

La façana oest té adossada a l'extrem esquerre l'església de la Mare de Déu del Roser del Vilar. A nivell de planta baixa conté quatre finestres, tres emmarcades amb pedra bisellada i una amb pedra motllurada. Al primer pis hi ha fins a vuit finestres, una emmarcada amb monòlits de pedra bisellada, tres amb pedra motllurada i quatre amb pedra bisellada. A nivell de golfes hi ha quatre finestres emmarcades amb monòlits de pedra motllurada i ampit motllurat, i just sota teulada, quatre finestres emmarcades amb monòlits de pedra bisellada.

Observacions:

(Continuació descripció)

La façana nord mostra es volums adossats totalment arrebossats i separats per un petit queixal. En el volum principal i a nivell de planta baixa hi ha dues portes, una de les quals emmarcada amb pedra treballada i tres finestres, dues de les quals emmarcades amb monòlits de pedra treballada. Al primer pis hi ha quatre finestres, tres de les quals emmarcades amb pedra bisellada i un accés emmarcat amb

pedra bisellada i tancat amb una porta de ferro forjat amb la inscripció "A.V.F.1887" que dóna accés al jardí a través d'una passarel·la elevada. A nivell de golfes hi ha dues finestres emmarcades amb pedra treballada. En el volum ampliat i a nivell de planta baixa hi ha quatre espitlleres i una finestra emmarcada amb pedra treballada. Al primer pis hi ha cinc finestres, quatre de les quals emmarcades amb pedra bisellada, i a les golfes una finestra emmarcada amb pedra bisellada i una altra amb monòlits de pedra treballada.

La façana est forma un gran queixal. A l'extrem dret es troba el volum adossat que conté tres finestres al primer pis, una emmarcada amb pedra bisellada i una altra amb monòlits de pedra bisellada, i dues finestres a les golfes emmarcades amb pedra bisellada. En el nivell superior, just sota la teulada de la petita torre hi ha tres petites obertures d'arc de mig punt. A l'esquerra d'aquesta façana hi ha diverses estructures adossades al fons de les quals hi ha cal Masover del Vilar. Entre aquestes hi ha un portal d'arc rebaixat emmarcat amb maó que dóna accés al pati interior de la masia. En la façana del volum principal, a l'interior del recinte tancat, conté a nivell de planta baixa quatre finestres emmarcades amb pedra bisellada. Al primer pis hi ha dues finestres emmarcades amb pedra bisellada, una emmarcada amb monòlits de pedra bisellada, una amb pedra motllurada i tres finestres balconeres emmarcades amb pedra motllurada, la de l'extrem dret amb base de balcó que s'adossa al volum ampliat. A nivell de golfes hi ha set finestres, quatre emmarcades amb pedra motllurada, dues amb pedra bisellada i una amb monòlits de pedra bisellada, i just sota teulada hi ha quatre finestres emmarcades amb monòlits de pedra bisellada.

Al voltant de la masia, especialment al sud i a l'est, hi ha nombroses estructures d'usos agropecuaris, una part bastides amb murs de maçoneria de pedra i la resta amb obra vista. Entre aquestes destaca un volum al nord de cal Masover, on es conserven quatre obertures d'arc rebaixat sustentades amb pilars de pedra bisellada sobre els quals hi ha inscrit un nombre, generant entre tots la data incompleta de 178-.

També és coneix la masia com el Vilar de Sant Boi. En l'accés interior entre els dos volums hi ha la data de 1771 inscrita a la llinda.

Història

La masia del Vilar apareix documentada des del segle XII, quan Bertran de Curull i la seva esposa, Saurimonda, n'eren els propietaris, ja amb nombroses masoveries. Existia ja el 1193, quan fou posada sota la protecció dels hospitalers, i era una important vil·la rural, de la qual depenien 21 masos. Torna a aparèixer en el fogatge de 1553, formant part de la parròquia i terme de Sant Boi, sota el nom de Pere Vilar. El 1613, Jeroni Vilarasau, iniciador del gran llinatge del Vilar, li donà un gran impuls i inicià la dinastia dels propietaris de Vilar, creats ciutadans honrats de Barcelona i cavallers els anys 1709, 1736 i 1855. El gran edifici, però, és una obra construïda el 1735. Durant la primera guerra carlina a la masia hi va pernoctar en diverses ocasions el Comte d'Espanya i durant la tercera guerra carlina la masia es va utilitzar com a palau d'intendència general de Catalunya del bàndol carlí. A mitjans segle XIX l'hereu del Vilar, Antoni de Vilar, es va casar amb una rica pubilla de la Cerdanya, Lotgarda de Pedrals, unint dos grans patrimonis.

Bibliografia

AADD (1995) Gran Enciclopèdia Catalana. Enciclopèdia Catalana, S.A.
IGLÉSIES, Josep (1981). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Dalmau.
MONTAÑÀ, Daniel, PLANES, Josep Albert (2004). Història de Sant Boi de Lluçanès. Cossetània.
Inventari de patrimoni cultural immoble de Catalunya. Sant Boi de Lluçanès. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya. Revisat el maig de 2008.

